הִלְכוֹת עֵרוּבֵי תְּחוּמִין סִימָן תיא תיב תיג

רעח.

מֵהָלְאָה לְבֵיתוֹ בְּעִנְיָן שֶׁהוּא רָחוֹק מִמֶּנּוּ יוֹתֵר מֵאַלְפַּיִם וּבֵיתוֹ קָרוֹב לוֹ בְּתוֹךְ אַלְפַּיִם, הָעֵרוּב אֵינוֹ כְּלוּם (ח) * וְנִשְׁאַר לוֹ שְׁבִיתַת בֵּיתוֹ. נָתַן הָעֵרוּב בְּעִנְיָן שֶׁהוּא לוֹ בְּתוֹךְ אַלְפַּיִם, אַף עַל פִּי [ב]שֶׁגַּם בֵּיתוֹ לוֹ בְּתוֹךְ אַלְפַּיִם, (ד) קָנָה שְׁבִיתָה בִּמְקוֹם עֵרוּבוֹ וְלֹא בְּבֵיתוֹ:

ב הָרֹא״ש שָׁם (פ״ה סי׳ יא), וּמִשְׁנָה (ס.) אַגַּב דְּנָקֵט בְּרֵישָׁא לְעֵרוּבוֹ יוֹתֵר, נָקֵט נַמִּי בְּסֵיפָא יוֹתֵר.

תיב דִּין הַחוֹלֵק עֵרוּבוֹ. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א [א]עֵרַב חֲצִי הַיּוֹם הָרִאשׁוֹן לְרוּחַ צָפוֹן, וְהַשֵּׁנִי לְרוּחַ דָּרוֹם, שֶׁטָּעָה (א) וְהָיָה סָבוּר שֶׁאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת כֵּן, [ב]אוֹ שֶׁאָמַר לִשְׁנַיִם עָרְבוּ עָלַי, אֶחָד עֵרַב עָלָיו לַצָּפוֹן וְאֶחָד לַדָּרוֹם, אִם הִנִּיחַ כָּל אֶחָד עֵרוּבוֹ בְּסוֹף אַלְפַּיִם (ב) לֹא יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ, שֶׁאֵין יָדוּעַ אֵיזֶה עֵרוּב קָנָה לוֹ. וְאִם לֹא נָתְנוּ הָעֵרוּבִים בְּסוֹף אַלְפַּיִם, הוֹלֵךְ מַה שֶּׁאֶפְשָׁר לוֹ לֵילֵךְ מִכֹּחַ שְׁנֵיהֶם. כֵּיצַד, נָתַן כָּל אֶחָד עֵרוּבוֹ לְסוֹף אֶלֶף מִבֵּיתוֹ, (ג) יֵשׁ לוֹ אֶלֶף אַמָּה מִבֵּיתוֹ לְכָל אֶחָד מֵהָעֵרוּבִים. נָתַן אֶחָד לַמִּזְרָח לְסוֹף אֶלֶף, וְהַשֵּׁנִי לַמַּעֲרָב לְסוֹף חֲמֵשׁ מֵאוֹת, הוֹלֵךְ לַמַּעֲרָב אֶלֶף מִכֹּחַ מַה שֶּׁשִּׁיֵּר לוֹ הָעֵרוּב שֶׁבַּמִּזְרָח, וּלְמִזְרָחוֹ אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת מִכֹּחַ מַה שֶּׁשִּׁיֵּר לוֹ הָעֵרוּב שֶׁבַּמַּעֲרָב:

א מִשְׁנָה עֵרוּבִין ל״ח (ע״א) וּבְרַיְיתָא דַּף נ׳ (ע״ב) וְהָרַמְבַּ״ם פֶּרֶק ח׳ מֵהִלְכוֹת עֵרוּבִין (ה״א). ב שָׁם בִּבְרַיְיתָא (נ:).

תיג דִּין הַמְעָרֵב לְרַבִּים. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א * [א]הַמְעָרֵב (א) לָרַבִּים מִשֶּׁלּוֹ, אוֹמֵר הֲרֵי עֵרוּב זֶה בִּשְׁבִיל כָּל בְּנֵי הָעִיר, [ב]וּבִלְבַד שֶׁיְּהֵא בּוֹ (ב) מְזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת (ח) (ג) * לְכָל אֶחָד, וְכָל מִי שֶׁיִּרְצֶה יִסְמֹךְ עָלָיו. [ג]וְצָרִיךְ לְזַכּוֹת לָהֶם עַל יְדֵי אַחֵר הָרָאוּי,

א מִשְׁנָה עֵרוּבִין פ״ב (ע״א). ב שָׁם (ע״ב) בַּמִּשְׁנָה. ג שָׁם בַּגְּמָרָא פ׳ (ע״א), כְּרַב וּכְרַב נַחְמָן.

בְּאֵר הַיטֵב

אֲפִלּוּ צִוָּה לַשָּׁלִיחַ לְעָרֵב מִשֶּׁלּוֹ, הֲרֵי קְפִידָא וְאֵינוֹ עֵרוּב. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יט):

א (ח) וְנִשְׁאַר. עַיֵּן סִימָן ת״ח סָעִיף ד׳ דַּאֲפִלּוּ הִנִּיחַ בְּעַצְמוֹ חוּץ לְאַלְפַּיִם דְּיֵשׁ לוֹ שְׁבִיתַת בֵּיתוֹ. עַיֵּן טַ״ז (סק״א):

א (ח) לְכָל. לְעֵיל סִימָן שס״ח סָעִיף ג׳ כָּתַב דִּינֵי עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת, וְכָתַב שָׁם

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

רָחוֹק מֵעֵרוּבוֹ יוֹתֵר מֵאַלְפַּיִם, נִמְצָא שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לֵילֵךְ וְלִטְּלוֹ, וְכֵיוָן דְּאֵינוֹ עֵרוּב, מִמֵּילָא נִשְׁאָר עַל שְׁבִיתַת בֵּיתוֹ. וְלֹא דָמֵי לְסִימָן ת״ט סָעִיף י״א דְּאָמְרִינַן לֹא יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ, דְּהָתָם הָיָה בָּא בַּדֶּרֶךְ וְלֹא נִיחָא לֵיהּ דְּלִיקְנֵי שְׁבִיתָה בִּמְקוֹמוֹ, אֲבָל עוֹמֵד בְּבֵיתוֹ אוֹ בִּתְחוּם בֵּיתוֹ וַדַּאי נִיחָא לֵיהּ דְּלִיקְנֵי שְׁבִיתָה בְּבֵיתוֹ כְּשֶׁאֵין עֵרוּבוֹ עֵרוּב. וְיֵשׁ אוֹמְרִים, דְּהָכָא הַטַּעַם מִשּׁוּם דְּהַשָּׁלִיחַ פָּשַׁע שֶׁהִנִּיחַ הָעֵרוּב בְּחוּץ לַתְּחוּם מֵהַמְשַׁלֵּחַ, וְיָכוֹל לוֹמַר לוֹ לְתַקּוּנֵי שְׁדַרְתִּיךְ וְלֹא לְעַוּוּתֵי, וְהָוֵי לֵיהּ כְּאִלּוּ לֹא עֵרַב כְּלָל. וּלְטַעַם זֶה אַף אִם הָיָה בַּדֶּרֶךְ, בִּכְהַאי גַּוְנָא גַּם כֵּן לֹא הִפְסִיד שְׁבִיתַת מְקוֹמוֹ שֶׁהָיָה בָּהּ בְּעֵת שֶׁקָּדֵשׁ הַיּוֹם. וְנִרְאֶה דִּלְעֵת הַצֹּרֶךְ (ג) יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל זֶה לְהָקֵל: (ד) קָנָה שְׁבִיתָה וְכוּ׳. שֶׁהֲרֵי עָשָׂה שְׁלִיחוּתוֹ, וְנֶחֱשָׁב לוֹ הָאַלְפַּיִם מִשָּׁם:

א (א) וְהָיָה סָבוּר שֶׁאֶפְשָׁר וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, לֵילֵךְ שַׁחֲרִית כָּאן וְעַרְבִית כָּאן, אֲבָל בֶּאֱמֶת אֵין עֵרוּב לַחֲצִי שַׁבָּת, וְכֵיוָן שֶׁהוּא הִנִּיחַ בִּשְׁנֵי מְקוֹמוֹת וְנִתְכַּוֵּן לִשְׁתֵּיהֶן, וְהָאַחַת הוּא דְּקָנְתָה לוֹ וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אֵי זוֹ הִיא, נוֹתְנִין עָלָיו חֻמְרֵי זוֹ וְחֻמְרֵי זוֹ: (ב) לֹא יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ. מִבֵּיתוֹ, וַאֲפִלּוּ כִּבְנֵי עִירוֹ אֵינוֹ, דְּהָא לֹא נִתְכַּוֵּן לִקְנוֹת שְׁבִיתָה אֶלָּא בִּמְקוֹם הָעֵרוּבִין, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אֵיזֶה מֵהֶן קָנָה, וְעַל כֵּן עֵרוּב הַדָּרוֹם מַפְסִידוֹ אַלְפַּיִם שֶׁל צָפוֹן וְעֵרוּב הַצָּפוֹן מַפְסִידוֹ אַלְפַּיִם שֶׁל דָּרוֹם: (ג) יֵשׁ לוֹ אֶלֶף אַמָּה כוּ׳. דְּמִמַּה נַּפְשָׁךְ מֵאֵיזוֹ עֵרוּב שֶׁקָּנָה יֵשׁ לוֹ אַלְפַּיִם אַמָּה, וְכָאן אֵין מֵעֵרוּב זֶה לְעֵרוּב זֶה אֶלָּא אַלְפַּיִם. וְחוּץ לְהָעֵרוּבִין אֵינוֹ יָכוֹל לָלֶכֶת אֲפִלּוּ פְּסִיעָה אַחַת, דִּבְכָל אֶחָד נֹאמַר שֶׁמָּא הָעֵרוּב שֶׁכְּנֶגְדּוֹ קָנָה לוֹ וְכָלָה כָּאן הָאַלְפַּיִם:

א (א) לָרַבִּים מִשֶּׁלּוֹ אוֹמֵר וְכוּ׳. וְגַם בְּנָתְנוּ כָּל אֶחָד בִּפְנֵי עַצְמוֹ, כְּשֶׁמַּנִּיחַ אֶחָד בִּשְׁבִילָם צָרִיךְ לוֹמַר בְּשָׁעָה שֶׁמַּנִּיחַ שֶׁהוּא מַנִּיחַ לְשֵׁם עֵרוּב לְכָל בְּנֵי הָעִיר, וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן ת״ט סָעִיף ח׳ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק נא), אֶלָּא דִּכְשֶׁנּוֹתֵן עֵרוּב מִשֶּׁלּוֹ בִּשְׁבִיל כֻּלָּם צָרִיךְ לְזַכּוֹת מִתְּחִלָּה עַל יְדֵי אַחֵר בִּשְׁבִילָם קֹדֶם שֶׁמַּנִּיחוֹ: (ב) מְזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת. וַאֲפִלּוּ בְּלִפְתָּן לִמְזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת סַגִּי, וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן ת״ט סָעִיף ז׳: (ג) לְכָל אֶחָד. וְלֹא דָמֵי לְעֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת דְּבִמְזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת לְכֻלָּם סַגִּי, (ח) דְּשָׁם הָעֵרוּב הוּא מִשּׁוּם

בֵּאוּר הֲלָכָה

לִקְנוֹת שְׁבִיתָה, עַיֵּן שָׁם. וְאֵינוֹ דּוֹמֶה לְסִימָן ת׳ הַנַּ״ל לְעִנְיָן יָשָׁן, דְּשָׁם הֲלֹא בָּא בַּדֶּרֶךְ וְקוֹנֶה שְׁבִיתָה מִמֵּילָא בִּמְקוֹמוֹ שֶׁהוּא שׁוֹבֵת, לְאַפּוּקֵי בָּזֶה שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּעִירוֹ וְרוֹצֶה לַחֲזֹר וְלָלוּן בְּעִירוֹ אֶלָּא שֶׁהָיָה בְּעִדָּן חֲשֵׁכָה עַל הַתְּחוּם, בְּעִינַן שֶׁיְּכַוֵּן לִקְנוֹת שָׁם שְׁבִיתָה, וּפָשׁוּט:

א * וְנִשְׁאַר וְכוּ׳. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ג) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ לְחַלֵּק מֵהָא דְּסִימָן ת״ט (סי״א), דִּכְשֶׁעוֹמֵד בְּבֵיתוֹ וַדַּאי נִיחָא לֵיהּ דְּלִקְנֵי וְכוּ׳. וּלְטַעַם זֶה, אֲפִלּוּ הִנִּיחַ בְּעַצְמוֹ הָעֵרוּב חוּץ לַתְּחוּם גַּם כֵּן נִיחָא לֵיהּ דְּלִקְנֵי שְׁבִיתַת בֵּיתוֹ כְּשֶׁלֹּא יָחוּל הָעֵרוּב שֶׁהִנִּיחַ מִחוּץ לַתְּחוּם, וּמַה שֶּׁאֵין כֵּן לְפָרוּשׁ הַיֵּשׁ אוֹמְרִים שֶׁהוּבָא בַּמִּשְׁנָה בְּרוּרָה וְהוּא דַּעַת הָרַבֵּנוּ יוֹנָתָן (יח. ד״ה מתני׳), אִם הִנִּיחַ בְּעַצְמוֹ הָעֵרוּב חוּץ לַתְּחוּם לֹא יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ. וְהִנֵּה רָאִיתִי בַּלְּבוּשׁ (ס״א) שֶׁמַּשְׁוָה דַּעַת רַבֵּנוּ יוֹנָתָן עִם רַשִׁ״י (ס. ד״ה ואסור), דְּהַיְנוּ שֶׁגַּם רַבֵּנוּ יוֹנָתָן יִסְבֹּר שֶׁכְּשֶׁהוּא בִּתְחוּם בֵּיתוֹ, אֲפִלּוּ הִנִּיחַ בְּעַצְמוֹ הָעֵרוּב חוּץ לַתְּחוּם גַּם כֵּן לֹא אִבֵּד שְׁבִיתַת בֵּיתוֹ. וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי אִי אֶפְשָׁר לוֹמַר כֵּן בְּדַעַת רַבֵּנוּ יוֹנָתָן, עַיֵּן שָׁם (יח:) בְּדִבּוּר הַמַּתְחִיל חוּץ לַתְּחוּם סַלְקָא דַּעְתָּךְ. וְדַע דִּבְאוֹר זָרוּעַ (ח״ב הל׳ עירובין סי׳ קסה) אִיתָא שֶׁגַּם רַב אַחַאי גָּאוֹן וְרַבֵּנוּ שְׁמוּאֵל בֶּן נַטְרוֹנַאי גַּם כֵּן פְּלִיגִי עַל רַשִׁ״י בָּזֶה, וְדַעְתָּם דִּכְשֶׁהִנִּיחַ בְּעַצְמוֹ חוּץ לַתְּחוּם, אִבֵּד גַּם כֵּן שְׁבִיתַת בֵּיתוֹ וְלֹא יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ, וְהַטַּעַם בְּעִנְיָנֵנוּ הוּא מִשּׁוּם דְּנַעֲשָׂה עַל יְדֵי שָׁלִיחַ, וְכִסְבָרַת רַבֵּנוּ יוֹנָתָן עַיֵּן שָׁם [וְעַיֵּן (בְּהַגָּ״ה) [בְּהַגָּהוֹת אָשֵׁרִי] (פ״ה סי׳ יא) שֶׁהֶעְתִּיק דִּבְרֵיהֶם אֶלָּא שֶׁקִּצֵּר מְאֹד]. וְכֵן הוּא גַּם כֵּן דַּעַת רַאֲבַ״ן (קנז: ד״ה וזה דין), וְהוּבָא בְּאֵלִיָּה רַבָּה בְּסִימָן ת״ח (סק״ה). וּמִכָּל מָקוֹם לְמַעֲשֶׂה נִרְאֶה דְּיֵשׁ לְהָקֵל כִּסְבָרַת רַשִׁ״י, שֶׁכֵּן הֶעְתִּיקוֹ הָרַמָּ״א לַהֲלָכָה בְּסִימָן ת״ח סָעִיף ד׳ וּכְהָרַב הַמַּגִּיד (פ״ו ה״ה), וְאַף דְּמֵהָרַמְבַּ״ם שֶׁמְּצַיֵּן שָׁם אֵין רְאָיָה מֻכְרַחַת דְּיִסְבֹּר כֵּן, שֶׁלֹּא כָּתַב רַק שֶׁאֵינוֹ עֵרוּב, וּמִכָּל מָקוֹם אֶפְשָׁר דְּאִבֵּד שְׁבִיתַת בֵּיתוֹ גַּם כֵּן כִּי הָרְאָה שֶׁלֹּא נִיחָא לֵיהּ, מִכָּל מָקוֹם אֵין לְהַחְמִיר, שֶׁכֵּן הוּא גַּם כֵּן דַּעַת הַתּוֹסָפוֹת בְּדַף מ״ט עַמּוּד ב׳ דִּבּוּר הַמַּתְחִיל וַאֲפִלּוּ, עַיֵּן שָׁם, וְכֵן הוּא גַּם כֵּן דַּעַת הָרִיטְבָּ״א (מט: ד״ה אמר רב, ס. ד״ה מתני׳) כְּרַשִׁ״י:

א * הַמְעָרֵב לְרַבִּים וְכוּ׳. עַיֵּן בִּפְרִי מְגָדִים (א״א סק״א) שֶׁכָּתַב, דִּכְשֶׁמְּקַבֵּץ לְעֵרוּבֵי תְחוּמִין אֵין צָרִיךְ לְהַנִּיחָם בִּכְלִי אֶחָד. וּפָלָא, דְּבָרַמְבַּ״ם פֶּרֶק ו׳ מֵהִלְכוֹת עֵרוּבִין (הל׳ יח) מְבֹאָר לְהִפּוּךְ:

* לְכָל אֶחָד. וּפָשׁוּט דַּאֲפִלּוּ אֵין בּוֹ מְזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת לְכָל בְּנֵי הָעִיר רַק לְמִקְצָתָן, גַּם כֵּן יוּכַל לְעָרֵב, אַךְ שֶׁיֹּאמַר שֶׁאֲנִי מַנִּיחוֹ לְעֵרוּב בִּשְׁבִיל

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ג) שֶׁגַּם דַּעַת רַב אַחַאי גָּאוֹן וְרַבֵּנוּ שְׁמוּאֵל בֶּן נַטְרוֹנַאי (מובא באור זרוע ח״ב סי׳ קסה) כְּרַבֵּנוּ יוֹנָתָן (יח: ד״ה מתני׳), וְכֵן הָרַאֲבַ״ן (קנז: ד״ה וזה דין) שֶׁמַּחְמִיר גַּם כֵּן בְּהִנִּיחַ [בְּ]עַצְמוֹ חוּץ לַתְּחוּם, עַל כָּרְחָךְ דִּסְבִירָא לֵיהּ גַּם כֵּן כְּטַעַם רַבֵּנוּ יוֹנָתָן:

א (ח) טַ״ז (סק״א) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק״א) וּבִרְכֵּי יוֹסֵף (סק״א):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah